

Az akadémiai intézethálózat történelmének és jelen állapotának feldolgozása

Önismertetés és történeti adatbázis-építés • A tudományterület helyzete, 1920, 1949, 1999 • A diszciplína intézményrendszere, 1949–99 • Az intézetek létrejötte, adattára, 1949–99 • Infrastrukturális fejlődés • A nemzetközi kapcsolatok fejlődése • Egyetemi tanszékek, intézetek és főhivatású kutató-intézetek, 1990–99 • A füzet sorozat szerkesztéséről • Az intézettörténeti adatbázis sorsa

A magyar tudományos élet átszervezésének részeként 1949-ben a Magyar Tudományos Akadémia szervezetén belül főhivatású, az egyetemektől független kutatóintézeteket hívtak létre. Ez az intézethálózat az elmúlt ötven esztendőben kibővült. 1949 óta ez a bővítés részben tervszerűen történt, követte a nemzetközi tudományosság újabb irányait (pl. biológia, izotópkutatás vagy közgazdaság-tudomány), részben pillanatnyi személyi és tudománypolitikai akciók eredménye volt. Az 1997-ben megindított akadémiai intézetkonszolidációs program egyik célja éppen az volt: a) az intézethálózat tudományos teljesítményének és helyzetének felmérése nemzetközi és hazai összehasonlításban, b) tegyük mérlegre, hogy az öt évtized alatt megszorodott intézetek közül mi az, amire szükség van, mi az, amire nem,* c) s ha szükséges, alapítsunk új intézeteket az új hazai és nemzetközi igényekhez igazítva (pl. ökológia, vízgazdálkodás, kisebbségkutatás).**

*Az intézet-
hálózat
létrejötte*

Konszolidáció

ÖNISMERTETÉS ÉS TÖRTÉNETI ADATBÁZIS-ÉPÍTÉS

Most, 1999-ben az intézetkonszolidáció második szakaszához érkeztünk. Eltökélt szándékunk, hogy az első szakaszt (intézet-felülvizsgálat, telephely-rendbehozás, alapellátás-biztosítás)*** követnie kell a második szakasznak: bérreform, infrastruktúra-fejlesztés, a műszerellá-

*A konszolidá-
ció folytatása*

1999. június 6. Diktált fogalmazvány az intézethálózat történetét feldolgozó munkálatok indító értekezletére.

* 1997. május 12. „A kutatóhálózat konszolidációjának alapelvei és kezdete”.

** 2000. március 30. „Az intézethálózat fejlesztéseiről”.

*** 1998. január 8. „A főhivatású kutatóintézetek finanszírozása”.

tás javítása, a belső szervezeti ellentmondások feloldása.* Ezek közé a belső szervezeti kérdéskörökhöz tartozik az intézeteket bemutató füzet-sorozat elkészítése.**

*Az intézet-
ismertetések
céljai*

Az intézeteket ismertető füzeteknek hármas célja lehet:

1. *A felhasználó társadalom* (termelő-, illetve kiadói-oktatói szféra) számára a kínálat megmutatása: mivel foglalkozik az intézet, a kutatók, milyen megrendelésekkel lehet őket megkeresni.

2. Erősíteni az intézetek munkatársainak összetartozás-tudatát, tisztázni: ki hogyan illeszkedik egyéni munkájával a szakma és az intézeti munka egészéhez? *Az intézet vezetése és az egyén számára felmérés, számvetés.*

3. *Tudománytörténeti adatbázis építése:* részben a *tudománytörténeti szemlélet erősítése* a kutatókban, részben az *akadémiai tudománytörténeti bázis* építése.

*Tudomány-
történeti
adatbázis*

A tudománytörténeti adatbázis építésének szándéka kapcsolja az intézettörténeti füzet-sorozatot az MTA alapításának 175. évfordulójához. Az évfordulót ugyanis részben a kutatás- és tudományszervezeti *autonómia megerősítésére* szeretnénk felhasználni, az autonómiatudat kialakítására Akadémián kívül és belül, részben pedig egy *tudománytörténeti adatbázis* hosszú távú programjának megindítására.*** E többéves tudománytörténeti programhoz tartozik:

1. az Akadémikusok életrajzi lexikona,

2. intézettörténeti füzetek,

3. az Akadémia történetének okmánytára (1825–2000),

4. különböző, a későbbi vezetés és korigények meghatározta tudománytörténeti kiadványok. (Pl. „A magyar tudomány krónikája”, illetve diszciplínaszintű tudománytörténeti munkák létrehozása, egy nyomtatott és elektronikus formában kiadott tudománytörténeti bibliográfia.)

*Haszon
és meg-
valósíthatóság*

Mindez elmondását azért érzem szükségesnek, hogy a szerkesztők és a szerzők véleményt mondhassanak az ötlet, a terv céljairól, és a maguk kutatási területén nyilatkozzanak azok hasznáról, megvalósíthatóságáról. Az intézettörténetek (ismertetőik) írásakor a következő szempontokat szem előtt tartását javaslom.

A TUDOMÁNYTERÜLET HELYZETE, 1920, 1949, 1999

*Nemzetközi
keretek*

Az intézetek története és jelenkori bemutatása kezdődjék a *diszciplína nemzetközi és hazai helyzetének bemutatásával*. Hol tartott a

* 1999. november 11. „Az intézetkonszolidáció folytatása”.

** 1999. április 11. „Elképzelések a jövőről”.

*** 1999. május 29. „Millennium és tudomány”.

világban a fizikai, kémiai, történettudományi stb. kutatás 1949-ben (illetve az intézet alapításának korában)? Mennyire követték az intézet alapítói a *világ vezető tudományos irányzatait*?

Több, fontos következtetéshez vezethet majd az intézettörténet feldolgozása *tudomány és társadalom, termelés és politikai rendszer* összefüggéseiről. Látszani fog például, hogy a fizikai, majd a kémiai kutatóbázis magyarországi kiépítése mennyire korszerű volt az 1950–60-as években (ezek között az atom- és izotópkutatás).^{*} A kémia és a fizika esetében a világban az 1910-es évek hozta a nagy előretörést, ami mutatja az 1949 előtti Magyarország elmaradottságát e téren, és az előrelépést 1949 után.

Tudomány, társadalom, politika

Ugyanakkor vizsgálni kell az intézetalapítások *tudománypolitikai, termelési politikai indítékait*. Így kiderül például, hogy a hidegháborús szovjet politikába miként illeszkedtek a fizikai-kémiai kutatások (nem utolsósorban az atom). Nyilvánvaló lesz, hogy a történelemben – a hollywoodi (vagy a szovjet) fekete-fehér leegyszerűsítő szemlélettel szemben – a különböző politikai és termelési-tudományos irányzatok lehetnek egyrésről előremutatók, másrésről szétágazók. Konkrét esetekben tudjuk majd megfogalmazni a „nemzeti érdek”-et is. (Az én szakmám, a történettudomány esetében két generáció álma valósult meg például 1949-ben azzal, hogy a független kutatóintézet létrejött, igaz, hogy olyan politikai-ideológiai célok ígézetében, amelyek a korábbi generációknak rémálomnak tűntek. Végül is azonban az intézetalapítás a történettudományban az 1960-as évekre a hazai történetírás újabb fellendülését hozta magával.)

Az intézet-alapítás indokai

Ugyancsak a világ tudományosságának a horizontján kell beszélni az intézet *mai teljesítményéről*.

Az intézettörténetek ezen a ponton szorosan kapcsolódnak a diszciplínastratégiákhoz.^{**} Az elmúlt évben megindult diszciplínaviták máris nagyszerű elemzéseket adnak korunk tudományáról. (Elismeréssel kell szólnom éppen a kémia és fizika területéről szerkesztésre kapott kéziratokról e tekintetben.^{***} Ezeket a diszciplínavitákat is azért indítottuk, mert az intézetkonszolidációt nem egyszerűen intézetátstrukturálásnak fogtuk fel, hanem *számvetésnek* korunk tudományával. És nemcsak akadémiai, hanem országos és nemzetközi szinten is igyekeztünk gondolkodni.

Akadémiai diszciplínaviták

^{*} 1998. december 2. „Fizikai kutatások és intézethálózatuk”; 1999. április 7. „Kémia: alapkutatás, alkalmazott kutatás, termelés”.

^{**} 1998. március 4. „Diszciplínaviták indítása”.

^{***} 2000. április 6. „Fizikáról, fizikusokról tegnap és ma”.

A DISZCIPLÍNA INTÉZMÉNYRENDSZERE, 1949–99

Országos műhely-ellátottság Milyen volt az adott diszciplína műhelyellátottsága – tanszékek, kutatóintézetek – 1949 előtt? Hogyan építette ki az 1949 utáni tudománypolitika a maga tanszéki és kutatóintézeti rendszerét? Mi volt 1949–99 között a változó álláspont: milyen területen alakuljon új tanszék, mely területen kutatóintézet? Volt-e összehangolt program tanszékeképítés és intézetfejlesztés között?

Milyen szempontok alapján őrizhetünk meg kutatóintézeteket ma? Melyek a párhuzamosságok (intézet és tanszék) indokai?

Kutatás és termelés Mely területeken vannak *vállalati* kutatóműhelyek 1949 előtt és után? *Állami kutatóintézet – tanszék – termelővállalat* (állami és magán-) kutatóhelyeinek viszonya sok hasznos következtetésre vezet a jelenlegi, plurális tulajdonviszonyok korában. Hiszen máig nem tisztáztuk – csak a kérdést vetettük fel –, mit kell az államnak magára vállalnia a vállalati szféra kutatási-fejlesztési céljaiból. Amíg a *termelés és kutatás tulajdonosa* ugyanaz volt, az állam, addig sem volt egyszerű a modell, de ma az állami szerepvállalás sem nálunk, sem a fejlettebb, nyugati demokráciákban nem tisztázott. Milyen legyen a viszony az állami szolgáltatásokat (mérésügy, szabvány, ellenőrzés) végző hivatali szervezetek és a szolgáltatásokat nyújtó kutatóintézetek között?*

A konszolidáció során már megkezdjük a tárgyalásokat a vállalati, az állami megrendelők és a kutatóintézeti vezetők között.** Az intézet-történeti (és bemutatkozó) füzetek egyik célja: a szakma mindenkori intézményellátottsága mellett megmutatni, hogyan képes a diszciplína legjobban ellátni a hazai termelési-szolgáltatási-könyvkiadási szféra igényeit.

A társadalomtudományok sajátos helyzete A magam kutatási területéről, a társadalomtudományokról szólva: a könyvkiadói szféra szétesése, privatizációja sajátosan hatott a kutatóintézetekre. Mivel leépítették a kiadói szerkesztőségeket s a kiadók már csak termékmenedzsmentet képeznek, így az intézetek kénytelenek magukra vállalni a kézíratszerkesztés számtalan elemét. A független kutatóintézetek előnye a tanszékkal szemben ebben is megmutatkozik: az intézetek nagy szakmai infrastruktúrája (dokumentációs-bibliográfiai, szerkesztőségi, leírórészlegek, könyvtár, technikai apparátus) átvállalhatja a kiadvány-előkészítést, azaz a piacra juttatást. Kérdés: akadémiai kutatói státusainkat milyen arányban kell ilyen kiszolgáló funkciókkal,

* Glatz Ferenc: *Tudománypolitika az ezredforduló Magyarországon*. Bp., 1998. Újrakiadva ebben a könyvsorozatban: 2002.

** 1998. május 7. „Kémiai kutatás, kutatóintézetek”; 1998. április 8. „Agrártudomány, kutatóintézetek és szolgáltatás”.

kiadói szerkesztőségekkel terhelni? Vagy mennyire legyenek ezen intézeti kiadói-szerkesztői részlegek az intézettől elválasztva önfenntartók?

A fő kérdés tehát: mi indokolja, hogy a diszciplínának az egyetemtől független kutatóintézetet hívtak létre, és mi indokolja mai fenntartását?

AZ INTÉZETEK LÉTREJÖTTE, ADATTÁRA, 1949–99

Az intézettörténetek gerincét a létrejöttétől máig húzódó évtizedek *Központban az adatbázisa* képezze. Ki, mikor, milyen ötletből kiindulva, hány fővel, milyen telephelyen, milyen kutatási céllal, kinek a vezetése alatt hozta létre és üzemeltette az intézetet? Igazgatói, munkatársi névsor, tervek, eredmények listái állnak így össze.

Az „adattárjelleg” a legfontosabb célkitűzés. Ki kell használni, hogy még élnek azok, akik az elmúlt ötven esztendőben aktívan alakították az intézetek életét. Ezért is törekedni kell visszaemlékezések íratására, magnófelvételek készítésére.

Ki kell használni a „feladat” teljesítését az intézeti levéltárak rendezésére. *Intézeti levéltárak*

Az intézettörténetek minden intézetben mozgósíthatják azokat, akik a tudománytörténet műveléséhez hajlandóságot és kedvet éreznek. És kiválogathatják azokat, akik megfelelő felkészültséggel is rendelkeznek ehhez. A tudománytörténet ugyanis a szakmai módszertani kérdések fölényes-magabiztos kezelését feltételezi. S a tudománytörténet a szakmai módszertani képességek fejlesztését eredményezi.

Várjuk, hogy sok élő legenda valóságtartalma derüljön ki. Kíváncsiak vagyunk: hogyan és milyen indokokkal alapítottak intézeteket? A fizikáról, kémiáról, azok politikai okairól már szóltam. Egyes intézetek alapítása köztudottan bizonyos világméreteken előtérbe kerülő tematikák hazai alkalmazásának köszönhető. Ilyen például a Szegedi Biológiai Központ vagy a Közgazdaság-tudományi Intézet alapítása.* De a szegedi intézet alapításánál is kíváncsian várom, mit tudhatunk meg a diktatórikus politika úgymond előnyeiről: ha demokratikus, mai módon kívánták volna annak idején a mikrobiológiai kutatásokat önálló intézethez juttatni, akkor az intézet feltehetően nem került volna vidékre, és nem kaphatott volna ekkora támogatást. A demokratikus viták valószínűen az osztályon és az Akadémián fölényben lévő hagyományos biológusoknak és a fővárosiaknak a győzelmét hozták volna. A „felvilágosult abszolutizmus” azonban döntött, és láthatóan jól döntött... De kíváncsian várjuk: mennyire igaz, hogy egy-egy kutatócsoportot *Politikai, tudomány-politikai indítékek*

* 2001. április 3. „A Szegedi Biológiai Központ születése”.

neves akadémikus számára, politikai protekció alapján hívtak-e létre, amelyből azután észrevétlenül „intézetet” alakítottak...?

A fő kérdés: az intézetalapítás korában mennyire vitte előre a diszciplínát a főhivatású kutatóintézet létrehozása, fenntartása, és mennyire viszi előre ma?

INFRASTRUKTURÁLIS FEJLŐDÉS

*A természet-
és műszaki
tudományok
alapozása*

A második világháború után a természettudományokban óriási infrastrukturális fejlődés ment végbe. A természettudományok politikai (katonapolitika) és gazdasági fontosságára már az első világháború is rámutatott.* Ezt a fontosságot még jobban kiemelte a második világháború, amikor a hadviselés „eredményességéhez” a természettudományos kutatóintézetek sok és jelentős találmánnyal járultak hozzá. Ezért a világ minden részén óriási természettudományos – laboratóriumi, kutatóhelyi – fejlesztések mentek végbe.

A második világháború után – a fizika, a kémia és a műszaki tudományok fejlődésével – általában a tudományos kutatás eszköz-ellátottsága rendkívül sokat növekedett. Ez a fokozatos fejlődés napjainkban már ott tart, hogy még a társadalomtudományok területén is az intézetek felszerelkezettsége, műszer- és infrastrukturális ellátottsága a kutató, illetve az intézmény versenyképességének az egyik alapfeltétele. Különös jelentőséget kapnak a „nagy műszerek”, mindenekelőtt a fizikában, a műszaki tudományokban.

*A kutatómunka
jellege
és új céljai*

A kutatómunka jellege megváltozott a második világháború után. A kutatóintézetek karbantartói jellege és a kutatóintézetek műhelyjellege minden korábbinál erősebb lett. A team-jellegű munka a sikeres fel-találások és azok menedzselésének egyik feltétele.

Ez az infrastrukturális fejlődés azoknak a kutatóműhelyeknek kedvez, ahol a főállású kutatók, illetve laboránsok nagy számban vannak jelen. A független kutatóintézetek megtartásának az egyik alapvető érve éppen az volt: a magyarországi független kutatóintézetek olyan infrastruktúrát fejlesztettek ki az elmúlt harminc esztendőben, amit minden-keppen meg kell tartani. Vagyis: a telephelyeket ezért nem felszámolni, hanem modernizálni kell.

*Fejlesztési
konceptiók*

Az intézettörténeteknek és az intézetbemutatóknak az egyik lényeges eleme legyen az infrastrukturális részlegeinek, illetve ezek fejlesztési koncepciójának a bemutatása. (Nem véletlen, hogy az intézet-konszolidáció folytatását többek között ennek a tervszerű infrastruktúra-fejlesztésnek az érdekében erőltetjük. Még akkor is, ha egyes

*1998. január 3–4. „Korunk tudományáról. (Naplójegyzet az »új szintézisről«)”.

intézmények, illetve diszciplínák képviselői nem ismerik fel: az intézetek, mindenekelőtt a tudományos kutatás konszolidálása ezen infrastrukturális fejlesztés nélkül nem mondható teljesnek. Itt a laboratóriumi felszereltségtől a telefon-, illetve a most kialakuló internet-hálózaton át egészen a sokszorosítási feltételekig fel kell mérni az intézet ellátottságát.)

A NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK FEJLŐDÉSE

A kutatóintézetek egyik nagy előnye a tanszékekkel szemben az, hogy titkársága, infrastruktúrája, előadói és „hallgatói”, nemzetközi szintű „befogadó” közössége révén a nemzetközi kapcsolatok egyik műhelye lett. Nemzetközi tapasztalat: az egyetemes kitekintést azon műhelyek kutatói tudták a maguk számára biztosítani, akik olyan közösségben dolgoznak, amelybe rendszeresen meghívják külföldi kutatókat, amely műhelynek rendszeres nemzetközi kapcsolata van, beleértve a tudományos közlemények, a konferenciakapcsolatok egészét. Az Akadémia intézethálózata az 1949–89 közötti időszakban a magyar tudomány nemzetközi kapcsolatrendszerének első számú üzemeltetője volt. Érvényes ez szinte minden egyes diszciplínára, és érvényes maradt ez az 1990 utáni évekre vonatkozóan is. (Ezért is nem akarjuk engedni az Akadémia nemzetközi kapcsolatrendszerét biztosító adminisztráció további leépítését, sőt a Tudomány Világkonferenciája után ennek újraépítését kívánjuk elvégezni.)*

*Az intézetek
előnye*

*Akadémiánk
külső
kapcsolat-
rendszere*

A tudomány művelése egyetemes emberi aktivitás. Ezért is az intézettörténeteknek részletesen kell ismertetnie az egyes kutatók, illetve az intézet egészének betagozódását a nemzetközi tudományosságba. (Készüljenek el a világ- és nemzetközi konferenciák résztvevőinek listái, valamint az intézetbe látogatott és látogató külföldi kutatók listája, megjelölve az előadások tematikáját is!)

EGYETEMI TANSZÉKEK, INTÉZETEK ÉS FŐHIVATÁSÚ KUTATÓ-INTÉZETEK, 1990–99

Azzal, hogy 1990. februárban feloldottuk az állami iskolaalapítási monopóliumot, a kultúrpolitika szabad utat engedett nemcsak az alsó- és közép-, hanem a felső szinten is az iskolaalapításoknak. Az egyetemalapítások megszorodása révén új tanszékek, majd a tanszékekből szerveződő egyetemi intézetek sora jött létre 1990–99 között. (Zárójelben tehetjük hozzá: részben azért sincs ma Magyarországon tudo-

*Megszaporodott
egyetemi
intézetek*

* 1999. december 6. „Az új szintézis érdekében. (Közgyűlési előadás)”.

- mányos dolgozói munkanélküliség, mert ezek az új egyetemek „felszívták” a kutatói felesleget, sőt kutató-, oktatóhiányt idéztek elő.)
- Háttérintézetek* Az intézettörténeteknek meg kell mutatniuk azt, hogy a szóban forgó kutatóintézet hogyan helyezkedik el a *nagyszámú egyetemi intézet között*, és hogyan helyezkedik el a minisztériumok megmaradt *háttér-intézményei* között.
- Kutatóintézetek katasztere* Az intézettörténetekkel párhuzamosan a tudománytörténeti adatárak részeként, Pótó János szerkesztésében megindítottuk a *magyarországi tudományos intézetek kataszterének munkálatait*. Ez remélhetően három kötetben – természettudományok, élettudományok, társadalomtudományok – 2001-ben rendelkezésünkre fog állni. Ezek a kötetek azonban az egyes intézeteknek csak legfontosabb tematikai célkitűzéseit, a személyi állomány kutatási tematikáját, létszámát fogják tartalmazni.*
- Oktatás és kutatás* Az intézettörténeteknek azt kell megmutatniuk, hogyan illeszkedik az országos és 1990 után az új egyetemi tanszékekkel kiszélesedett diszciplináris intézethálózatba az adott kutatóintézet. Ezért arra is ki kell térni: milyen a kutatóintézeti dolgozók oktatási leterheltsége? Az 1990 utáni költségvetésekben az egyetemekre fordított pénzüsszegek – a nyugati tudományfinanszírozási modellt követve – megfelelően emelkedtek, míg a kutatóintézetek költségvetési támogatása 1990–96 között tragikusan stagnált, illetve reálértékében csökkent. Nem rivalizálást kell megjeleníteni a kutatóintézetek és az egyetemi intézetek, tanszékek között, hanem megmutatni: mikor mennyire épülhetett egymásra egyetemi oktatás és tudományos kutatás, mennyire kellene esetleg ma minisztériumnak, illetve akadémiai vezetésnek ezt az egymásra épülést biztosítania.

A FÜZETSOROZAT SZERKESZTÉSÉRŐL

Terv és gyakorlati kivitelezés A füzet sorozatot az elnök vezetésével egy szűkebb csoport (Kovács Éva, Pótó János, Lengyel Bea) gondozza. Ez a csapat a kéziratok megmunkálását végzi el, és ügyel arra, hogy az elnök által előterjesztett és az akadémiai évfordulós bizottság által elfogadott szempontok azokban érvényesüljenek.

A gyakorlati szervezői, szerkesztői munkát a két tudományági főosztályvezető, Teplán István akadémikus és Pritz Pál akadémiai doktor végzi. Itt nőttek fel az intézethálózatban, tehát az elmúlt harminc esztendő ügyes-bajos dolgait intézeti szinten is ismerik, így ők tudnak személyes instrukciókat adni a szerzőknek.

* 2001. április 10. „Magyarországi kutatóhelyek katasztere”.

Remélhetően az intézettörténeti füzet sorozat mind az intézetek megismertetését, mind pedig a tudománytörténeti adatbázis építését jól fogja szolgálni.

AZ INTÉZETTÖRTÉNETI ADATBÁZIS SORSA

Az intézettörténetek elkészítésével felhalmozódott adatbázist részben az intézeteknél, részben egy feltehetően erre a célra létrehívandó akadémiai csoportnál fogjuk tárolni. Ennek az intézettörténeti adatbázisnak a bővítését azután már mind az intézet, mind pedig ez a központi szervezet (Tudománytár?) fogja végezni.*

„Tudománytár”, 2001?

Kézirat

Az MTA kutatóintézeteiről 2000-ben az alábbi összefoglalók jelentek meg: Kovács Ádám: Atommagkutató Intézet 16 p.; Mészáros János: Állatorvos-tudományi Kutatóintézet 19 p.; Herodek Sándor–Elekes Károly: Balatoni Limnológiai Kutatóintézet 18 p.; Balázs Lajos: Csillagászati Kutatóintézet 19 p.; Horváth Pál: Filozófiai Intézet 22 p.; Marosi Sándor–Verő József–Póka Teréz: Földtudományi Kutatóközpont 62 p.; Bodnár György: Irodalomtudományi Intézet 35 p.; Péteri Zoltán: Jogtudományi Intézet 16 p.; Kémiai Kutatóközpont (Vinkler Péter: Kémiai Intézet; Szépvölgyi János: Anyag- és Környezetkémiai Kutatólaboratórium; Tétényi Pál: Izotóp- és Felületkémiai Intézet) 68 p.; Szabó Dezső: Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet 15 p.; Kovács János Mátyás–Koltay Jenő–Ványai Judit: Közgazdaságtudományi Kutatóközpont 24 p.; Központi Fizikai Kutatóintézet (Jéki László: Központi Fizikai Kutatóintézet, 1950–91; Gadó János: Atomenergia Kutatóintézet; Lukács József: Mérés- és Számítástechnikai Kutatóintézet, 1992–97; Bartha László: Műszaki Fizikai Kutatóintézet, 1958–98, Gyulai József–Szabó György–Vértesy Gábor: Anyagtudományi Kutatóintézet, 1992–98; Jéki László: Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet; Tompa Kálmán: Szilárdtestfizikai Kutatóintézet, 1992–98, Janszky József: Kristályfizikai Kutatólaboratórium, 1976–98) 171 p.; Veisz Ottó: Mezőgazdasági Kutatóintézet 21 p.; Tímár Árpád: Művészettörténeti Kutatóintézet 19 p.; Flórián Márta–Paládi-Kovács Attila: Néprajzi Kutatóintézet 17; Gáborjáni Richard: Növényvédelmi Kutatóintézet 23 p.; Kiss Lajos: Nyelvtudományi Intézet 15 p.; Borhidi Attila–Galántai Miklós: Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet 15; Tamás Pál–Tibori Tímea: Szociológiai Kutatóintézet 24 p.; Balogh István: Politikai Tudományok Intézete 15 p.; László János: Pszichológiai Kutatóintézet 13 p.; Török László: Régészeti Intézet 24 p.; Horváth Gyula: Regionális Kutatások Központja 16 p.; Csirmaz Erzsébet: Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet 17 p.; Strehó Mária–Szász Áron: Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet 24 p.; Chikán Ágnes: Szegedi Biológiai Központ (Biofizikai Intézet, Biokémiai Intézet, Enzimológiai Intézet, Genetikai Intézet, Növénybiológiai Intézet) 56 p.; Várallyay György–Németh Tamás: Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet 21 p.; Inotai András: Világ-gazdasági Kutatóintézet 28 p.; Tallián Tibor: Zenetudományi Intézet 21 p.

* 2000. október 31. „Tudománytár létesítése”.